

Sonja Mihaljevic
met medewerking van
Peter Lubbers

Foto's en tekeningen:
BURO LUBBERS

BURO LUBBERS
landschapsarchitectuur & stedelijk ontwerp

Designprijs 2004 voor Choorstraat in Den Bosch

Een plek voor Leonardo da Vinci's laatste avondmaal, zo noemde de jury van de Nederlandse Designprijs het ontwerp van **BURO LUBBERS** voor het binnenhof van het appartementencomplex Choorstraat in 's-Hertogenbosch.

Centraal staat de
houten tafel van
24 meter lang.

De Choorstraat-Papenhulst is een onlangs voltooid woningbouwproject in de binnenstad van 's-Hertogenbosch. Het voormalige schoolgebouw aan de Papenhulst en het om de hoek gelegen kloostergebouw aan de Choorstraat zijn tussen 2000 en 2004 getransformeerd tot

een appartementencomplex. De historische voorgevels aan de Choorstraat en Papenhulst zijn behouden gebleven. Erachter zijn nieuwe gebouwen geplaatst die het geheel een nieuw gezicht geven aan het binnenhof. Door de sloop van een zijvleugel van het kloostergebouw werd niet alleen het bestaande binnenhof uitgebreid maar kwam ook de neogotische voorgevel van de kloosterkapel op het binnenterrein in het zicht. In deze contrastrijke ruimte met oud schitterend decor en nieuwe

strakke architectuur is een nieuw binnenhof ontstaan.

Uitgangspunt voor het ontwerp was het creëren van een kwaliteitsimpuls voor de binnenstad door de toevoeging van een bijzonder woonmilieu aan de stad en de omvorming van de particuliere binnenplaats tot semi-openbaar binnenhof. Het nieuwe binnenhof zou een bijzondere toevoeging vormen aan de reeks van stedelijke open plekken in de Bossche binnenstad, zoals de Markt, het Kerkplein, de Parade, de Orangerietuin, de Vughterdriehoek en de Casinotuin.

KARAKTER STEDELIJKE TUIN

De tuin heeft een besloten karakter, hij vormt een verborgen open plek in de drukke binnenstad. Hij biedt ruimte om te rusten, te zitten, te mijmeren, te eten, te kijken en/of te verblijven. Door de ingetogenheid van het ontwerp ontstaat een plek die sereniteit en allure uitstraalt.

MATERIALIZERING

De plek is geheel geplaveid met smalle stroken van gebrand -fosielrijk- Ierse hardsteen, in een zogenaamd 'wildverband'. In een ogenschijnlijk willekeurig patroon zijn stro-

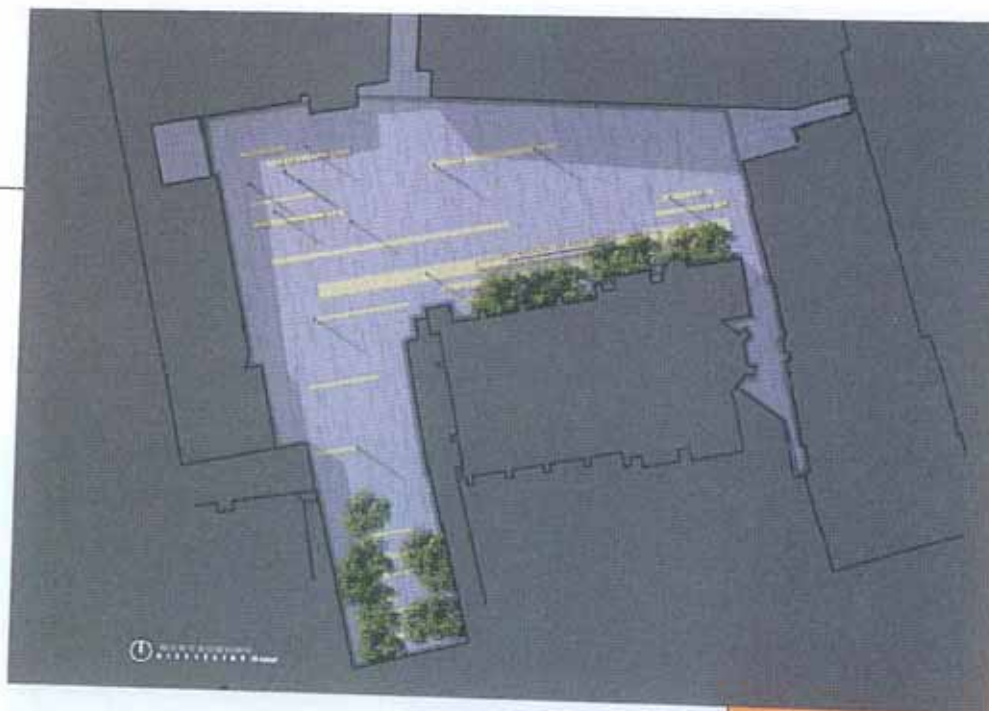
ken hout in de verharding opgenomen. Op deze stroken staan banken en stoelen. De banken en stoelen zijn zodanig geplaatst dat men een keuze kan maken tussen een plek in de zon of de schaduw, onder de bomen of op het plein met uitzicht op de daken van de Sint Jan. Centraal inrichtingselement is een houten tafel van vierentwintig meter lang. In de tafel geïntegreerd is een bijzonder waterelement dat tevens als wijnkoeler te gebruiken is. Vierentwintig houten poefs zijn om de tafel gegroepeerd.

Door de situering van de tuin boven een parkeergarage waren de inrichtingsmogelijkheden beperkt. Daar waar mogelijk - direct naast de aanwezige kapel en naast de kloostertuin - zijn karakteristieke bomen in de volle grond geplant. Het fijne blad van de doodsbeenderenboom (*Gymnocladus dioica*) laat licht door, maar dekt door zijn transparantie de gevel van de kapel niet af. De bomen worden vanuit het maaiveld aangebracht. Dit levert 's avonds een bijzonder beeld op. De ventilatiekanalen van de parkeergarage zijn niet zichtbaar in de tafel geïntegreerd.

Uitwaaiend van het scharnierpunt van de L-vormige pleinruimte zijn enkele bijzondere verlichtingselementen geplaatst. De masten zijn van verschillende hoogte. Zij vormen een belangrijk driedimensionaal element op het plein. Op elke mast is een aantal schijnwerperachtige armaturen gemonteerd die de verlichting van het plein en de aanlichting van bijzondere elementen mogelijk maakt.

GEBRUIKERS

Tijdens de ontwerpfase is er van uitgegaan dat de gebruikers zowel de direct aanwonenden als ook de bezoekers van de binnenstad zullen zijn. Het ontwerp is gemaakt voor een semi-openbare ruimte die overdag voor iedereen toegankelijk zou zijn.

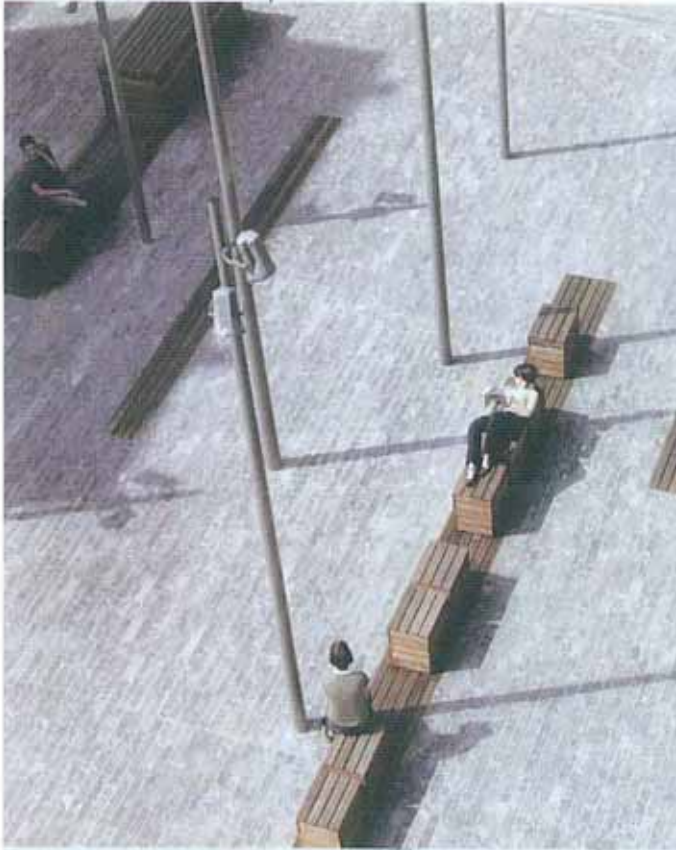

In de praktijk heeft de vereniging van eigenaars echter besloten de toegang dag en nacht gesloten te houden. Het binnenhof is nu alleen voor bewoners toegankelijk. Deze verandering van het gebruik maakt nieuwe ontwikkelingen mogelijk en zal ook een aanpassing van de inrichting ten gevolg hebben. Zo kunnen nu ook meer kwetsbare inrichtingselementen worden toegepast die bij het voorgaande uitgangspunt van het openbare karakter niet denkbaar waren. De stedelijke tuin wordt groener gemaakt door de toevoeging van houten strips die als podia dienen voor toegevoegde beplanting, objecten, kunst en noem maar op. De toegevoegde strips worden identiek gedimensioneerd en gematerialiseerd als de bestaande in de verharding geïntegreerde houten stroken. De nieuwe elementen komen in het aanwezige patroon op de verharding te liggen.

De potten worden met buxus of taxusbollen beplant. Tevens worden bloeiende accenten in vorm van krentenbomen of magnolia's toegevoegd om de beleving van de seizoenen mogelijk te maken.

Plankaart Choorstraat.

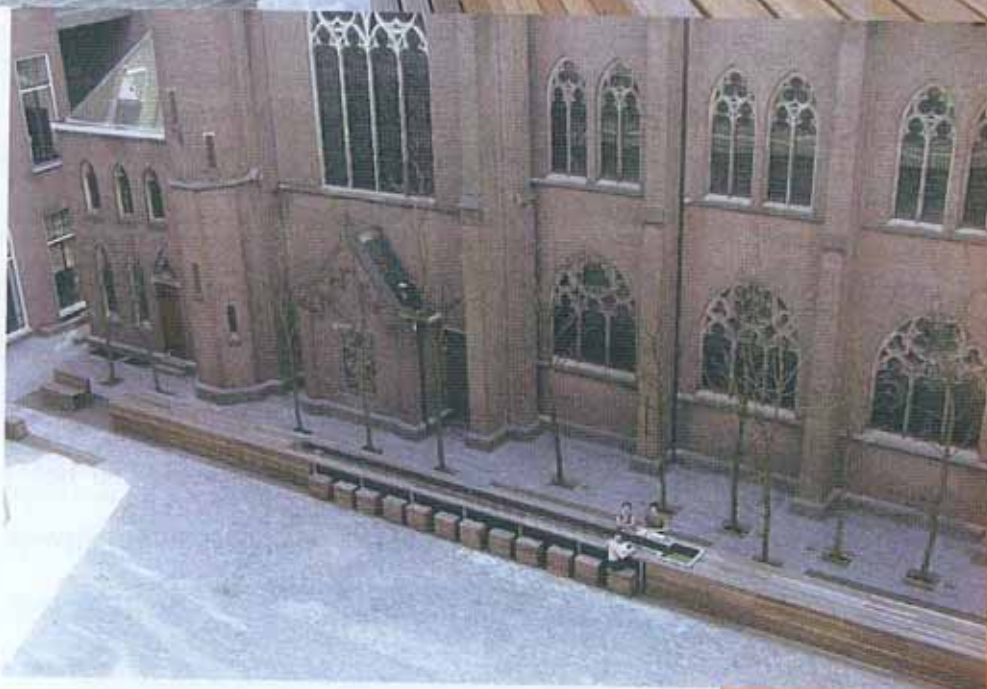
Design Prijs 2004
In 2004 zijn voor de tweede keer de Nederlandse design prijzen uitgereikt. Ruim zeshonderd inzendingen ontving de stichting Nederlandse Designprijzen dit jaar. Honderdzeventien ontwerpen werden toegelaten tot de Nederlandse Designselectie 2004. Tweeënvijftig ontwerpen werden uiteindelijk genomineerd. De prijzen werden in vijftien categorieën ingedeeld waaronder het ontwerp voor de openbare ruimte. **BURO LUBBERS** won met het bovenstaande project in deze categorie de eerste prijs.

Een uitsnede uit het jury-rapport vermeldt het volgende

"De Choorstraat: een lange houten bloktafel naast een kerk, met daaraan houten kubus-zitplaatsen, twaalf in totaal, zodat je haast vanzelf Da Vinci's Last Supper ziet opgesteld in volle open lucht. Hier werd van de ruimte een echt kunstwerk gemaakt, waarin ornamentele en symbolische elementen een praktische functie krijgen: het waterkanaal op de tafel doet dienst als wijnkoeler, de roosters in de kasseien zijn van hetzelfde hout als de tafel en de banken, en brengen op een discrete manier structuur in de ruimte."
(Prijzenjuryrapport Nederlandse Designprijzen 2004, ontwerp voor de openbare ruimte, door Patricia de Martelaere)

Centraal inrichtingselement is een houten tafel van 24 meter lang.

Houten elementen.

